

Založeno 11. 12. 1990

Drnovská 507, 161 01 Praha 6 - Ruzyně
telefon: +420-233022 302, +420-723517607, e-mail: petr.jevic@vuzt.cz, www.svbio.cz

Praha 6 – Ruzyně
10. 3. 2022

Věc: Stanovisko Sdružení pro výrobu bionafty ČR na návrh Vlády ČR na zrušení přimíchávání biosložky do motorové nafty

Sdružení pro výrobu bionafty ČR (SVB) jako profesní sdružení výrobců biopaliv do motorové nafty nejen ze zemědělských surovin, ale i z bioodpadů, použitých kuchyňských olejů (UCOME) a živočišných tuků (TME) se důrazně ohrazuje proti návrhu Vlády ČR na zrušení přimíchávání biosložky do motorové nafty a zatím ponechání této povinnosti pouze pro automobilový benzin, ač vládou použité vysvětlující argumenty by nutně musely platit pro obě biopaliva.

Výroba a tržní uplatnění bionafty bylo v ČR systémově rozvíjeno v rámci tehdejší federální vládou schváleného „Oleoprogramu“ od roku 1992. Povinné přimíchávání biopaliv do motorové nafty prostřednictvím zákona o ochraně ovzduší bylo zahájeno 1. 9. 2007 a to v množství 2 % objemových a do motorového benzínu ve stejném množství od 1. 1. 2008. Od 1. 6. 2010 se tato procenta navýšila u motorové nafty na 6 % a u motorových benzínů na 4,1 % objemových. Tato biopalivová povinnost je již téměř 12 let neměnná, ačkoliv požadavky EU na podíly udržitelných biopaliv a dalších obnovitelných zdrojů energie (OZE) v dopravě vzrůstají. V roce 2020 byl cíl 10 % a pro rok 2030 je v současnosti schválený cíl podílu OZE v dopravě na 14 % energetických (e.o.). Z toho je stanoven strop pro certifikovaná biopaliva z pěstovaných plodin 7 % e.o., který v ČR ovšem zdaleka není dosažen, natož překročen.

Žádná vláda během téměř třicetiletého období tohoto programu nepřistoupila ke zrušení nebo omezení biopalivové povinnosti. Je totiž nesporný, i přes kritiku, která je po celou dobu uplatňování na trhu doprovází, jejich příspěvek k plnění ekologických cílů. Zejména jde o zvýšení energetické soběstačnosti, o možné řešení přebytků některých zemědělských plodin a zbytků z jejich posklizňového zpracování, které nejsou vhodné jako zdroj organického uhlíku do půdy, dále o souběžnou výrobu bílkovinných krmiv a dalších surovin a zejména snížení emisí skleníkových plynů v dopravě prostřednictvím certifikovaných biopaliv náhradou za fosilní energie. Váha jednotlivých dílčích cílů se pochopitelně mění s ohledem na klimatickou, ekonomickou a politickou situaci. Toto navržené opatření pouze pro motorovou naftu by nejenže hrubě porušilo technologickou neutralitu, která je základním principem všech aktů a legislativy EU v této oblasti, ale zcela nekvalifikovaně vychází z faktu, že biopaliva do motorové nafty jsou vyráběna pouze na bázi řepkového oleje. Pro výrobu udržitelných biopaliv v ČR v roce 2020 bylo využito cca 150 000 ha zemědělské půdy, což představuje 4,25 % z obhospodařované zemědělské půdy (4,6 % v roce 2019) a 6 % z orné půdy (6,6 % v roce 2019).

Tuzemské výrobní kapacity bionafty, používající jinou vstupní surovinu než řepkový olej, již dosahují 66 % z celkových instalovaných kapacit. Využívání upotřebených kuchyňských olejů, živočišných tuků nevhodných pro lidskou výživu, volných mastných kyselin aj. podporuje jak splnění cílů ve snižování emisí skleníkových plynů v dopravě, tak principy cirkulární ekonomiky a posílení role obnovitelných energií v energetickém mixu státu. Navíc tato biopaliva vykazují výborné parametry dosažení úspor emisí proti fosilním palivům.

Biosložky, u kterých se velmi přísně sledují všechny normované jakostní parametry, jsou přidávány do motorových paliv v souladu se závaznými technickými normami, takže v žádném případě nepoškozují spalovací motory tak, jak se v této souvislosti v některých tiskových prohlášení objevilo.

V roce 2016 se v ČR ještě vyráběla bionafta pouze z řepky olejné, v roce 2020 její podíl klesl na 67 %. Jestliže v roce 2019 tvořil podíl bionafty z řepkového oleje na trhu s pohonnými hmotami v ČR 73 %, v roce 2020 jen 45 %. V roce 2020, ke kterému se vztahovaly cíle EU ohledně podílu OZE v dopravě (10 % e.o.) a snížení emisí skleníkových plynů v dopravě (6 %), tvořil podíl OZE v dopravě v ČR 9,38 % e.o. Z toho tvořila všechna biopaliva 6,1 % e.o. Biopaliva z pěstovaných plodin tvořila 4,6 % e.o. To vše díky legislativě, do které současná vláda kontraproduktivně zasahuje. Nutnost splnění snižování emisí v dopravě o 6 % (Evropská komise připravuje novelizaci směrnice, kde se uvažuje až o 13% snížení emisí z pohonných hmot.) je dána na evropské úrovni všem členským státům a tímto překotným rozhodnutím by zůstala zcela nezměněna, protože to není v pravomoci vlád členských států EU. Povinným osobám v ČR by tak stejně zůstala nutnost užití certifikované biosložky do motorové nafty, jelikož jiné možnosti splnění snížení emisí skleníkových plynů v tuto chvíli nejsou k dispozici. A tak by údajného cíle, tj. okamžitého snížení cen motorové nafty na čerpacích stanicích, stejně nebylo a nebude dosaženo.

Do ČR navíc významnou část biopaliv a hydrogenovaných olejů jako obnovitelnou naftu dováží renomovaní evropští dodavatelé, jejichž biopaliva s českou řepkou a českým řepkovým olejem nemají nic společného.

Případná jiná, velmi omezeně dostupná řešení snížení emisí skleníkových plynů u motorové nafty vedle užití dostupných a ekologicky efektivních biopaliv jsou často nákladnější a komplikovanější. Vládní návrh na naftu bez biosložky, který by měl přinést rychlé snížení cen fosilních pohonných hmot, tak dle SVB může dokonce přinést efekt zcela opačný.

Přímíchávání biopaliv je upraveno zákonem o ochraně ovzduší a o podporovaných zdrojích energie, a tak formální oznámení vládou bude vyžadovat legislativní kroky, které tak nemohou stihnout ovlivnit současný dramatický každodenní růst cen pohonných hmot, způsobený vývojem na mezinárodních ropných trzích.

Toto rozhodnutí vlády přichází překvapivě v době, kdy celá Evropa hledá cesty, jak snížit svoji závislost na ropě a ropných produktech, často pocházejících z Ruské federace. Tento bezprecedentní krok přinese nárůst potřeby ropy o statisíce tun ročně. Jde o velmi nevhodný signál celému světu v této nelehké době, kdy minimálně evropské státy obtížně hledají rovnováhu mezi společenským děním na Ukrajině, závislostí na ropě a vlastní energetickou či obecně surovinovou soběstačností.

Případný útlum domácí výroby biopaliv do motorové nafty by navíc způsobil výpadek 247 tis. t řepkových extrahovaných šrotů geneticky nemodifikovaných, nahrazující 220 tis. t draze importovaných sójových šrotů ze zámoří. Navíc při zpracování řepkového oleje na bionaftu se vyrobilo 20 tis. t glycerinu ve farma (případně tzv. košer) kvalitě jako nezbytné součásti nedávno tolik potřebné dezinfekce.

Omezení zpracování řepky v ČR nepřinese snížení pěstebních ploch, protože zpracovatelskému průmyslu olejnin v EU z důvodu situace na Ukrajině budou olejniny krátkodobě citelně chybět. Vyšší export kvalitní české řepky tak potěší především zahraniční zákazníky. A záměna za pšenici s ohledem na reálný stav osetých ploch není vůbec představitelná.

Kontakt:

Ing. Petr Jevič, prof. h.c.
výkonný ředitel Sdružení pro výrobu bionafty
e-mail: petr.jevic@vuzt.cz
tel: +420 233 022 302